

Uchwała Nr 618/LIX/2023
Rady Miejskiej w Narolu
z dnia 19 grudnia 2023 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz
Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Narol na lata 2024 – 2028**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 i art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U z 2023 r. poz. 40 ze zm.), art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r., poz. 1249, z 2023 poz. 289 ze zm.) **Rada Miejska w Narolu**
uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Narol na lata 2024– 2028, którego treść określa załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Narol.

§ 3. Traci moc Uchwała nr 238/XXIV/2020 Rady Miejskiej w Narolu z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Narol na lata 2021-2025.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2024 r.

Przewodniczący
Rady Miejskiej w Narolu

Krzysztof Szawara

Załącznik
do uchwały Nr 618/LIX/2023
Rady Miejskiej w Narolu
z dnia 19 grudnia 2023 r.

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY DOMOWEJ
ORAZ OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH
PRZEMOCY DOMOWEJ
W GMINIE NAROL
NA LATA 2024 - 2028**

I. Wprowadzenie

Rodzina jest podstawową komórką społeczną, od której jakości zależy wartość społeczeństwa, jak również los jednostki. Rodzina kształtuje w człowieku między innymi jego styl życia, osobowość, poglądy na świat. Wobec tego dom rodzinny powinien być postrzegany jako środowisko miłości i opieki, bezpieczne i ciepłe miejsce domowego ogniska, schronienie przed całym złem zewnętrznego świata. Jednak dla wielu ludzi dom rodzinny kojarzony jest z miejscem cierpienia ze względu na występowanie w nim przemocy. Ofiarą przemocy w rodzinie może stać się każdy: kobieta, mężczyzna, dziecko. Przemoc można spotkać w różnych domach we wszystkich zakątkach świata. Ofiarami przemocy bywają ludzie młodzi i starsi, bogaci i biedni, osoby pochodzące ze wszystkich warstw społecznych.

Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Mimo, że w relacjach międzyludzkich istniała ona zawsze, o przemocy domowej mówiono niewiele, jakby nie postrzegano jej jako poważnego zaburzenia w funkcjonowaniu rodziny, które prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń i zabójstw. Nikt w rodzinie nie zasługuje na przemoc. Jest nieprawdą, że bite dziecko staje się bardziej posłuszne, maltretowana żona nie zdradza, a poniewierany mąż bardziej dba o rodzinę. Przemoc upokarza, powoduje cierpienie i nieobliczalne szkody, rodzi nienawiść i pragnienie odwetu, tworzy błędne koło w stosunkach międzyludzkich

i wcześniej czy później odbija się negatywnie. Nie ma w tej przemocy niczego, co w cywilizowanym świecie przemawiałoby za jej stosowaniem, co byłoby warte jej polecenia. Przemoc

we współczesnym świecie jest zjawiskiem coraz bardziej widocznym, wieloaspektowym i niepokojąco narastającym.

Przemoc domowa jest zjawiskiem trudnym do ujawnienia w związku z tym, że osoby doświadczające przemocy boją się, wstydzą, często nie wierzą w skuteczność pomocy. Nie bez znaczenia jest fakt, że „ofiary” i „sprawcy” łączą bliskie więzi rodzinne, emocjonalne oraz wspólnota zamieszkania.

Dla lepszego rozpoznania zjawiska przemocy domowej konieczne jest jej zdefiniowanie. Według definicji zawartej w art.2 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, przez przemoc domową:

„(...)należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udrczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej;”.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że:

1. Jest intencjonalna – przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary,

2. Siły są nierównomierne – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą, sprawca jest silniejszy, a ofiara słabsza,
3. Narusza prawa i dobra osobiste – sprawca wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itp.),
4. Powoduje cierpienie i ból – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody, doświadczenie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Przemoc pojmowana jest także jako wywieranie wpływu na innych ludzi w wyniku, którego ich aktualny poziom rozwoju somatycznego i duchowego jest mniejszy niż potencjalny poziom tego rozwoju.

Można wyodrębnić następujące rodzaje przemocy:

1. Przemoc fizyczna – przybiera niezliczoną ilość form: od dawania klapsów, potrząsania, ciągnięcia za włosy, duszenie itp. Jej celem jest wymuszenie na ofierze takiego zachowania, jakiego życzy sobie sprawca. Ma wywołać lęk lub stanowić karę za złamanie reguł ustanowionych przez sprawcę.
2. Przemoc psychiczna – to umniejszanie wartości i działań, myśli czy zdolności, a także powtarzające się nękanie lub śledzenie. Ma to na celu pozbawienie ofiary zaufania do siebie i swoich kompetencji w różnych obszarach jej życia. Sprawca dąży do tego, by ofiara była samotna i zależna od niego. Nie chce, by podjęła pracę, kontynuowała naukę czy też utrzymywała kontakty z rodziną albo ze znajomymi.
3. Przemoc seksualna – obejmuje całe spektrum zachowań, począwszy od niechcianych seksualnych gestów czy uwag, przez wymuszanie pożycia seksualnego, aż do fizycznego uszkodzenia ciała. Przemoc seksualna najczęściej występuje razem z przemocą fizyczną i psychiczną, choć wszystkie te formy nie muszą występować jednocześnie.
4. Przemoc finansowa (ekonomiczna) – sprawia, że ofiara staje się zależna od partnera i szczególnie podatna na przemoc. Przykłady tej przemocy obejmują ograniczenie dostępu do pieniędzy, czy do informacji o stanie finansowym rodziny, zmuszanie do proszenia o najmniejsze choćby środki, kłamanie na temat zasobów rodziny, wykradanie pieniędzy, niedopuszczanie do pracy zarobkowej.
5. Zaniedbywanie - to niezapewnianie odpowiednich warunków do egzystencji w sferze zdrowotnej, edukacyjnej i emocjonalnej odpowiedniego odżywiania, schronienia i bezpieczeństwa, w ramach środków dostępnych rodzicom lub opiekunom, i w następstwie powodujące lub mogące powodować uszczerbek na zdrowiu lub zaburzenie rozwoju psychicznego, moralnego lub społecznego. Wyróżnia się zaniedbanie fizyczne (ekonomiczne, zdrowotne), emocjonalne, edukacyjne (intelektualne).
6. Przemoc za pomocą środków komunikacji elektronicznej – to zachowania, które mogą wzbudzić w osobie doznającej przemocy domowej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, zwłaszcza zachowanie podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej na odległość. Jest to nowe zjawisko, które nasila się w wyniku bardziej intensywnego korzystania z Internetu i narzędzi informatycznych. Często jest rozszerzeniem przemocy, której osoby doznają poza Internetem.

II. Skala zjawiska – diagnoza problemu w Gminie Narol

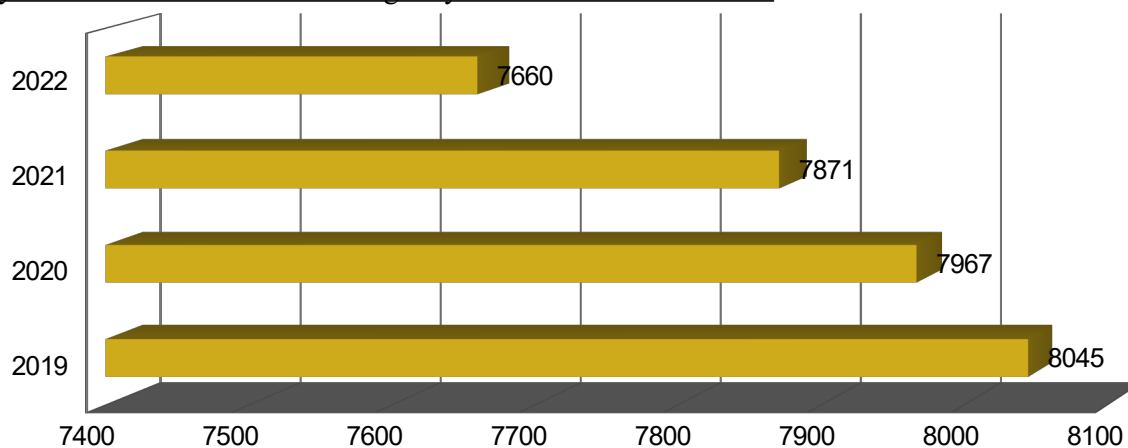
Przemoc domowa jest problemem trudnym do badania. Agresja ze strony osób najbliższych, jeżeli nie mieści się w wyobrażeniu człowieka o tym, co normalne i słuszne, może być wstydliwie ukrywaną tajemnicą

Diagnozę problemu sporządzono na podstawie danych zastanych, a także w oparciu o wyniki badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców Gminy Narol.

W 2022 roku gminę Narol zamieszkiwało 7660 osób, w tym 3704 kobiet (48,36%) i 3956 mężczyzn (51,64%).

Tendencję w liczbie mieszkańców w latach 2019-2022 prezentuje poniższy wykres.

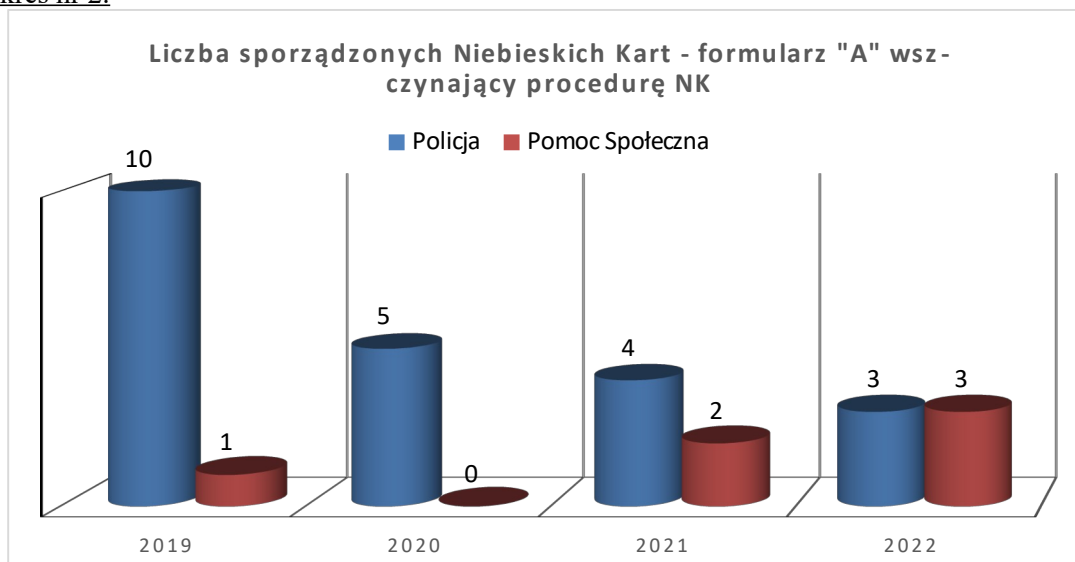
Wykres nr 1. Liczba mieszkańców gminy Narol w latach 2019-2022

Źródło: opracowanie własne (na podstawie danych z Oceny Zasobów Pomocy Społecznej MGOPS w Narolu)

Z analizy ilości prowadzonych spraw przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Narol w ramach procedury „Niebieskiej Karty” zaobserwować można, że na przestrzeni lat 2019-2022 zjawisko przemocy domowej w Gminie Narol utrzymuje się na relatywnie stałym poziomie i w zależności od roku liczba wszczętych procedur Niebieskie Karty oscyluje około 6 procedur rocznie, za wyjątkiem roku 2019 (11 sporządzonych Niebieskich Kart-A).

Wykres nr 2.

Źródło: Diagnoza zjawiska przemocy domowej w Gminie Narol, rok 2023

Z danych pochodzących ze sprawozdań MGOPS w Narolu wynika, że w latach 2019-2022 osobami najczęściej doznającymi przemocy były kobiety, a najrzadziej osobami doznającymi przemocy byli mężczyźni. Wyniki te są porównywalne z danymi ogólnopolskimi w kwestii nieletnich. Różnica

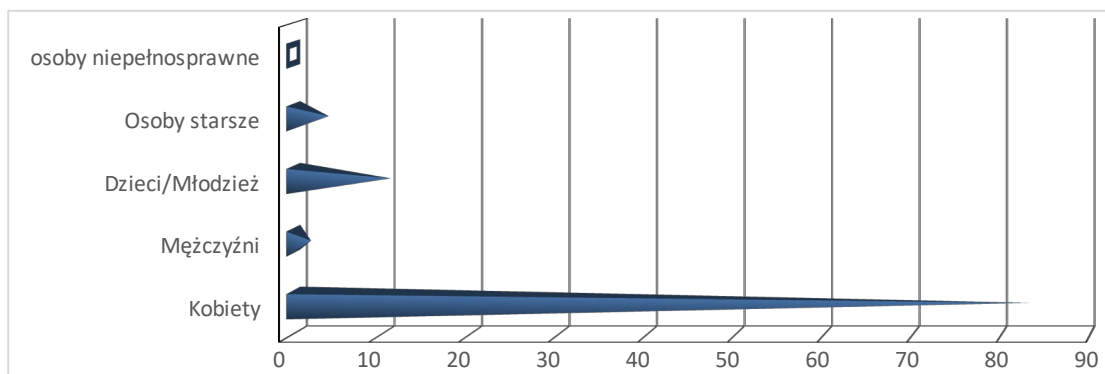
widoczna jest w ilości dorosłych doznających przemocy – według danych ogólnopolskich liczba doznających przemocy maleje, natomiast w gminie Narol jest ona zróżnicowana jeżeli chodzi o dorosłe ofiary przemocy.

DANE OGÓLNOPOLSKIE (Informacja Statystyczna Komendy Głównej Policji)					DANE GMINY NAROL			
	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022
KOBIETY	65195	62866	55112	51935	10	5	17	10
MEŃCZYŹN I	10676	10922	9520	8714	1	0	0	2
NIELETNI	12161	11787	11129	10982	7	0	5	4

Tabela 1: Dane Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Narol - dot. osób wobec których istnieje podejrzenie że wobec nich stosowana jest przemoc, dane statystyczne Komendy Głównej Policji- dot. osób wobec których istnieje podejrzenie że wobec nich stosowana jest przemoc

Na podstawie badań ankietowych przeprowadzanych wśród mieszkańców gminy Narol najczęściej ofiarą przemocy w rodzinie padają kobiety (83% odpowiedzi), dzieci i młodzież (11% odpowiedzi), osoby starsze (4% odpowiedzi). Najrzadziej ankietowani wskazywali mężczyzn jako ofiary przemocy (2% odpowiedzi).

Wykres nr 2. Osoby najczęściej padające ofiarą przemocy zdaniem respondentów

źródło: Diagnoza zjawiska przemocy domowej w Gminie Narol, rok 2023

Odpowiedzi wskazane przez mieszkańców Gminy Narol są porównywalne zarówno do danych ogólnopolskich, jak również danymi pozyskanymi od Zespołu Interdyscyplinarnego w Narolu.

Jeżeli chodzi o osoby wobec których istnieje podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie dane pozyskane z terenu gminy od 2019 roku są porównywalne z danymi ogólnopolskimi, gdyż w obu przypadkach to dorośli mężczyźni są głównymi podejrzanymi o stosowanie przemocy domowej.

Szczegółowe dane zawiera poniższa Tabela 2.

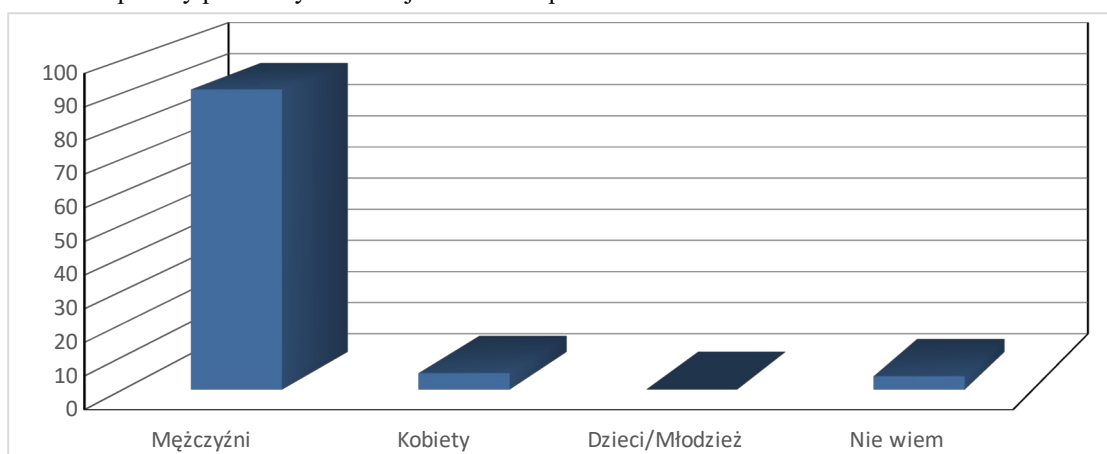
DANE OGÓLNOPOLSKIE (Informacja Statystyczna Komendy Głównej Policji)	DANE GMINY NAROL
---	------------------

	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022
KOBIETY	6448	6677	6173	6497	1	0	0	1
MĘŻCZYŹNI	68148	66198	58349	55426	10	5	6	11
NIELETNI	314	353	324	321	0	0	0	0

Tabela 2: Dane Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Narolu - dot. osób wobec których istnieje podejrzenie że stosują przemoc , dane statystyczne Komendy Głównej Policji – dot. osób wobec których istnieje podejrzenie że stosują przemoc.

Podobnie sytuacja wygląda z perspektywy badań ankietowych, według których za osoby najczęściej stosujące przemoc w rodzinie uważani byli mężczyźni (91% odpowiedzi ankietowych), kobiety jako osoby podejrzane ankietowani wskazali w 5% przypadków, a pozostali ankietowanych nie było w stanie wskazać sprawców przemocy domowej.

Wykres nr 3. Sprawcy przemocy domowej zdaniem respondentów

źródło: Diagnoza zjawiska przemocy domowej w Gminie Narol, rok 2023

Jak wynika z ankiet 91% ankietowanych mieszkańców gminy Narol nie czuje się zagrożonymi przemocą. Większość badanych deklaruje również, że nie zna osobiście osób zagrożonych przemocą (67% ankietowanych). 22% ankietowanych przyznało, że zna osoby dorosłe mogące być zagrożone przemocą, natomiast 11% respondentów przyznało, że zna rodziny w których dzieci są zagrożone przemocą.

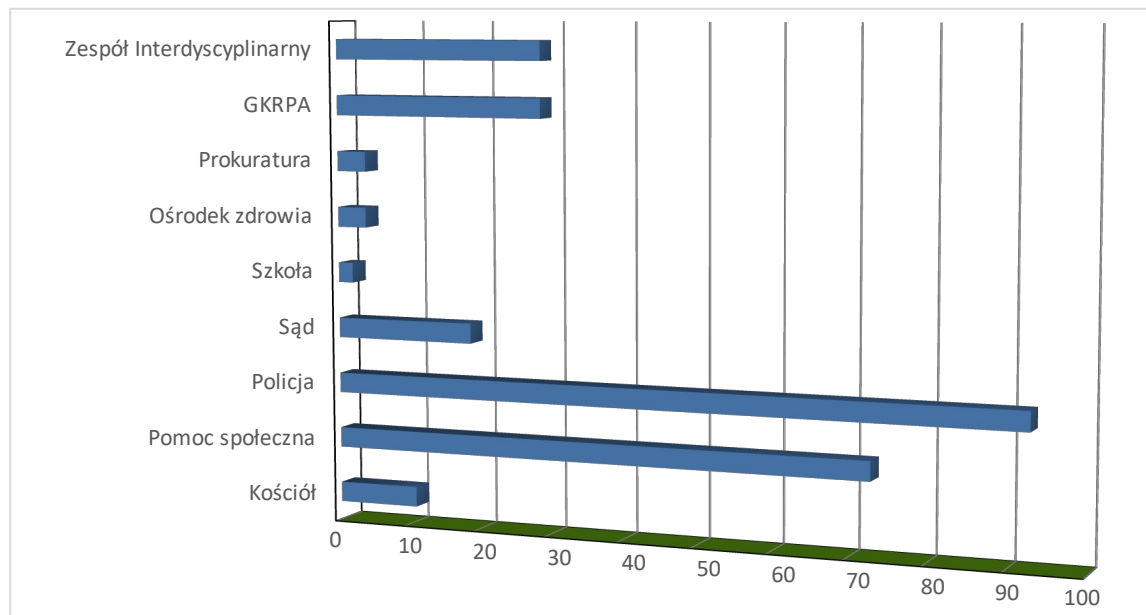
Ankietowani zostali zapytani również o to czy kiedykolwiek doświadczyli przemocy ze strony domowników. Zdecydowana większość ankietowanych nie doświadczyła przemocy nigdy (71%), natomiast 27% wskazało na kilkukrotne doświadczenie przemocy, a 2% tylko raz w życiu. Do osobistego stosowania przemocy przyznało się 13 % ankietowanych.

Mieszkańcy gminy Narol w zdecydowanej większości wskazali na przemoc fizyczną (89% ankietowanych) i psychiczną (60% ankietowanych) jako te najczęściej występujące, a zachowaniami mającymi znamiona przemocy według nich są w szczególności: bicie, groźby, popychanie i poniżanie.

Dane uzyskane z Diagnozy zjawiska przemocy domowej wskazują również na znajomość mieszkańców gminy Narol instytucji, w których istnieje możliwość uzyskania pomocy. Mieszkańcy w zdecydowanej większości wskazali policję (93%) i pomoc społeczną (73%) jako instytucje, w których można uzyskać pomoc w przypadku wystąpienia przemocy (te same instytucje wskazane

zostały również przez ankietowanych w skali ogólnopolskiej - źródło Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie a rok 2023). W dalszej kolejności ankietowani wskazali na Zespół Interdyscyplinarny (29%) i Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (29%), sąd (19%), Kościół (11%), prokuraturę (4%), ośrodek zdrowia (4%) i szkołę (2%).

Wykres nr 4. Lokalne instytucje, które zdaniem respondentów mogą pomóc osobom pokrzywdzonym przestępstwem

źródło: *Diagnoza zjawiska przemocy domowej w Gminie Narol, rok 2023*

Ważnym wnioskiem wynikającym z przeprowadzonej ankiety jest wskaźnik świadomości i wiedza mieszkańców gminy Narol na temat istnienia i działania Zespołu Interdyscyplinarnego – ponad połowa respondentów (56%) posiada na ten temat wiedzę.

Powyższe dane z pewnością nie obrazują skali zjawiska przemocy, trudno jest bowiem w sposób jednoznaczny określić wielkość zjawiska na terenie gminy w związku z występowaniem przemocy ukrytej, czyli toczącej się w domostwie czy szkole, ale nie ujętej w statystykach z powodu braku wiedzy na temat jej występowania.

III. Podstawa prawna

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021r. Poz. 1249, z 2023 r. poz. 289 ze zm.).
2. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2023 (Dz. U. z 2022 r., poz. 1259 ze zm.)
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.).
4. Ustawa z dnia 25 lutego 1964r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359 ze zm.)
5. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023r. poz. 2151)

IV. Założenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Narol

1. Najważniejsze jest bezpieczeństwo ofiary.

2. Za przemoc zawsze odpowiedzialny jest sprawca przemocy, bez względu na to, co zrobiła ofiara.
3. Nikt nie ma prawa stosować przemocy wobec drugiego człowieka.
4. Nie ma żadnego uzasadnienia ani usprawiedliwienia przemocy domowej.
5. Podstawowym zadaniem jest zatrzymanie przemocy, bez tego pomoc jest nieskuteczna.
6. Ofiara przemocy domowej cierpi na skutek wielorakiego urazu.
7. Zrozumiałe i dopuszczalne są wahania i niekonsekwencje w zachowaniu i decyzjach, bowiem jest to jeden z objawów doznanego urazu.

V. System przeciwdziałania przemocy domowej w Gminie Narol:

Art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 10 czerwca 2010r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej brzmi: „Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 i 2369 oraz z 2021 r. poz. 794 i 803) lub ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277, z 2020 r. poz. 1492 oraz z 2021 r. poz. 41 i 694), chyba że przepisy niniejszej ustawy stanowią inaczej.”

Zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 10 czerwca 2010r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej: „Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym:

- 1) opracowywanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony ofiar przemocy domowej;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w domową;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.”

Gmina Narol podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności w ramach pracy Zespołu Interdyscyplinarnego oraz jednostek do tego zobowiązanych.

VI. Adresaci programu:

Program przeznaczony jest dla mieszkańców Gminy Narol.

Adresatami bezpośrednimi Programu są rodziny i osoby dotknięte bezpośrednio zjawiskiem przemocy domowej, świadkowie oraz jej sprawcy.

Adresatami pośrednimi natomiast są rodziny i osoby zagrożone zjawiskiem przemocy oraz przedstawiciele instytucji i służb pracujących z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętym przemocą.

VII. Podmioty funkcjonujące na terenie Gminy Narol świadczące pomoc w przeciwdziałaniu przemocy domowej:

1. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Narolu.
2. Komisariat Policji w Narolu.
3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Narolu (wraz z Koordynatorem ds. rozwiązywania problemów alkoholowych)
4. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Zdrowia w Narolu.
5. Szkoły funkcjonujące na terenie Gminy Narol.
6. Organizacje pozarządowe (w tym w szczególności OSP)

VIII. Współpraca:

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubaczowie.
2. Sąd Rejonowy w Lubaczowie.
3. Dzielnicy.
4. Kuratorzy sądowi.
5. Dyrektorzy i kadra pedagogiczna pracująca w szkołach.
6. Placówki służby zdrowia.
7. Prokuratura Rejonowa w Lubaczowie.
8. Ośrodki Pomocy Społecznej.

IX. Założenia programu

IX.1 Cel główny (strategiczny) programu:

Celem strategicznym programu jest: przeciwdziałanie przemocy domowej oraz zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy dla rodzin, w których stosowana jest przemoc poprzez działania prewencyjne, profilaktyczne, edukacyjne i wspierające w Gminie Narol.

Wszystkie działania podejmowane w ramach programu służą bezpośredniemu osiągnięciu celów głównych i szczegółowych, odnoszących się do postaw społecznych wobec problemu przemocy, dostępności instytucji świadczących pomoc, form pomocy i wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc. Działania zaplanowane do realizacji mają z jednej strony charakter profilaktyczny, prewencyjny, z drugiej zaś służą zwalczaniu problemu i jego negatywnych konsekwencji.

IX.2 Cele szczegółowe programu:

1. Podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
2. Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie poprzez szkolenia.
3. Wsparcie i profesjonalna pomoc dzieciom i rodzinom, będącym ofiarami przemocy oraz ich sprawcom.
4. Podnoszenie poziomu świadomości i wrażliwości społecznej wobec przemocy domowej.
5. Działanie Interdyscyplinarnego Zespołu do spraw przeciwdziałania przemocy domowej.

IX.3 Działania:

Ad.1.

- 1) Promowanie wśród młodzieży właściwych, zdrowych postaw i zachowań poprzez m.in. warsztaty, zajęcia edukacyjne, prelekcje.
- 2) Rozmowy indywidualne z uczniami i ich opiekunami, wizyty w domach uczniów z rodzin podejrzewanych o stosowanie przemocy.
- 3) Edukacja dzieci i młodzieży w ramach programów określonych w szkolnych programach nauczania z wykorzystaniem środków audiowizualnych i literatury fachowej.

Ad.2.

- 1) Systematyczne podnoszenie wiedzy przedstawicieli różnych grup zawodowych stykających się z problematyką przemocy domowej poprzez szkolenia oraz zakup literatury fachowej dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Diagnostyczno-Pomocowych.
- 2) Monitorowanie prowadzonych działań, które pozwolą na systematyczną ocenę efektów.

Ad.3.

- 1) Udzielenie pomocy oraz wsparcia dzieciom i rodzinom dotkniętym przemocą poprzez spotkania członków Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Diagnostyczno-Pomocowych.
- 2) Współpraca z instytucjami wspierającymi ofiary przemocy domowej.
- 3) Udostępnienie do publicznej wiadomości informatorów o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy domowej.

Ad.4.

- 1) Udzielanie informacji na temat przemocy domowej, udostępnianie materiałów edukacyjnych, organizacja wykładów/pogadank/prelekcji na temat przemocy dla rodziców i dzieci.
- 2) Systematyczna edukacja społeczności Gminy Narol poprzez wykonanie/zakup i kolportaż ulotek/broszur/plakatów.

Ad.5.

- 1) Diagnozowanie problemu przemocy domowej.
- 2) Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą domową mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku.
- 3) Inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą domową.
- 4) Rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym.
- 5) Inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową.

IX .4 Harmonogram realizacji celów szczegółowych programu

Cele szczegółowe	Termin realizacji zadania	Podmioty odpowiedzialne za realizację celów szczegółowych	Wskaźniki
1. Podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy	ciągły	- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Narolu - Posterunek Policji w Narolu - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - Placówki oświatowe na terenie Gminy Narol	- liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w zajęciach wychowawczych oraz informacyjno-edukacyjnych z zakresu przemocy - liczba osób uczestnicząca w programach edukacyjnych i wspierających dot. zapobiegania przemocy - liczba inicjatyw promujących zachowania prospołeczne – formy spędzania wolnego czasu przez sport i kulturę - liczba ulotek oraz innych materiałów na temat przemocy
2. Szkolenie służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej	ciągły	- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Narolu - Posterunek Policji w Narolu -Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	- liczba pracowników uczestniczących w szkoleniach, konferencjach itp. z zakresu przemocy domowej

		-placówki oświatowe na terenie Gminy Narol -NZOZ Przychodnia Zdrowia w Narolu	
3. Wsparcie i profesjonalna pomoc dzieciom i rodzinom będącym ofiarami przemocy oraz ich sprawcom	ciągły	- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Narolu - Posterunek Policji w Narolu - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - placówki oświatowe na terenie Gminy Narolu -NZOZ Przychodnia Zdrowia w Narolu	- liczba osób, którym udzielono informacji na temat instytucji i organizacji udzielających wsparcia i pomocy dla osób doświadczających przemocy oraz ich praw - liczba osób dorosłych którym udzielono bezpiecznego schronienia - liczba osób, którym udzielono pomocy medycznej/psychologicznej/prawnej podczas interwencji - liczba interwencji w związku z przemocą w rodzinie - liczba odizolowanych sprawców przemocy - liczba osób, którym udzielono informacji na temat programów korekcyjno-edukacyjnych/ liczba osób uczestniczących w programie korekcyjno-edukacyjnym - liczba przeprowadzonych rozmów z osobami nadużywającymi alkohol/narkotyki, stosującymi przemoc
4. Podnoszenie poziomu świadomości i wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie	ciągły	- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Narolu - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - placówki oświatowe na terenie Gminy Narol	- liczba osób uczestniczących w zajęciach informacyjno-edukacyjnych z zakresu przemocy - liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w zajęciach informacyjno-edukacyjnych z zakresu przemocy - liczba osób uczestniczących w programach edukacyjnych z zakresu przemocy - liczba osób uczestniczących w programach edukacyjnych i wspierających dot. zapobiegania przemocy - liczba inicjatyw w zakresie podnoszenia poziomu świadomości i wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie - liczba zorganizowanych debat, konferencji dot. przemocy - liczba ulotek oraz innych materiałów na temat przemocy

<p>5. Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy domowej</p>	<p>ciągły</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Rada Miejska w Narolu - Burmistrz Miasta i Gminy Narol - Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Narolu - - placówki oświatowe na terenie Gminy Narol - -NZOZ Przychodnia Zdrowia w Narolu - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - Posterunek Policji w Narolu - organizacje pozarządowe z Gminy Narol 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba założonych Niebieskich Kart - liczba spraw prowadzonych przez Diagnostyczno-Pomocowe - liczba spraw prowadzonych przez ZI - liczba wszczętych postępowań z art. 207 KK - liczba spraw o objęcie leczeniem odwykowym skierowanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
---	---------------	--	---

X. Realizator programu

Gmina Narol podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności w ramach pracy w Zespole Interdyscyplinarnym ds. przeciwdziałania przemocy domowej oraz jednostek i instytucji zobowiązanych przepisami prawa.

XI. Zasoby i potencjał Gminy Narol w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej

Analiza SWOT jest metodą analizy sytuacji społeczności lokalnej oceniającą zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne czynniki mogące mieć wpływ na powodzenie celu głównego strategicznego. Skupia się na takich czynnikach jak:

- **mocne strony** (czynniki wewnętrzne odróżniające pozytywnie badaną działalność od działalności prowadzonej przez inne podmioty działające w danym sektorze i regionie, które odpowiednio wykorzystane mogą stać się siłami napędowymi rozwoju),
- **słabe strony** (czynniki wewnętrzne wpływające na ograniczenia rozwojowe działalności),
- **szanse** (uwarunkowania, które przy umiejętnym wykorzystaniu mogą wpłynąć pozytywnie na rozwój),
- **zagrożenia** (tendencje i zjawiska w otoczeniu, które mogą stanowić bariery lub utrudnienia rozwoju).

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2015-2025 - Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2023-2025 - Program „Rodzina 500+” (od 01.01.2024 r. 800+) 	<ul style="list-style-type: none"> - Niska świadomość i gotowość społeczna rodzin w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej; - Brak wzorców osobowych w rodzinach

<ul style="list-style-type: none"> - Program „Dobry Start” - Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej - Funkcjonowanie Grup Diagnostyczno-Pomocowych w ramach ww. Zespołu - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Narolu; - Kompetentna i stale doskonaląca się kadra pomocy społecznej; - Zatrudnienie asystenta rodziny; -Zatrudnienie psychologa w p. oświatowych i OPS; - Zatrudnienie psychoterapeuty w GKRPA, - Dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników socjalnych, pedagogów, psychologa- wzmożenie ich czujności; - Realizacja Rządowego Programu Dla Rodzin Wielodzietnych; - Dostępność usług opiekuńczych; - Baza instytucji współpracujących z rodziną na terenie gminy oraz powiatu (M-GOPS w Narolu, Środowiskowy Dom Samopomocy w Lipsku, Dzienny Dom Senior+ w Jędrzejówce, szkoły, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubaczowie, Powiatowy Urząd Pracy w Lubaczowie, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej, Policja, Prokuratura, Sąd, zakłady opieki zdrowotnej, Ośrodki Pomocy Społecznej); - Współpraca z organizacjami pozarządowymi; - Funkcjonowanie na terenie gminy miejsc oferujących opiekę i wychowanie przedszkolne dla dzieci; - Działalność kulturalna prowadzona przez Gminny Ośrodek Kultury w Narolu; - Funkcjonowanie na terenie gminy Narol placówek służby zdrowia; - Oferty sportowe i baza lokalowa (m.in. boiska typu ORLIK, place zabaw, siłownie zewnętrzne i wewnętrzne przy świetlicach wiejskich); -Oferta GKRPA bezpłatnych zajęć fitness i nauki pływania na basenie. 	<p>dysfunkcyjnych;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bierna postawa rodziców i bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych; - Niska świadomość rodziców w kwestiach edukacyjnych; - Niski poziom aktywności i zaradności klientów MGOPS w Narolu; - Zjawisko dziedziczenia ubóstwa; - Starzenie się ludności; - Niskie kwalifikacje osób bezrobotnych, niska samoocena, niechęć poszukiwania i podjęcia pracy etatowej; - Występowanie zjawiska przemocy domowej oraz problemów związanych z uzależnieniami; - Rozluźnienie więzi rodzinnych; - Bierna postawa rodziców wobec problemów występujących w rodzinie.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - Poprawa funkcjonowania rodzin z dziećmi przez wypłatę świadczenia wychowawczego w ramach Programu „Rodzina 500+” oraz świadczenia „Dobry Start” - Zmiana mentalności lokalnej społeczności w kwestii stereotypowego postrzegania rodzin dysfunkcyjnych - Możliwość wykorzystania środków zewnętrznych na przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom, w tym przemocy poprzez organizację kursów, szkoleń, warsztatów; - Współpraca rodzin dysfunkcyjnych ze specjalistami w rozwiązywaniu problemów; 	<ul style="list-style-type: none"> - Zanikanie więzi rodzinnych i tradycji spowodowanych stylem współczesnego życia, rozpad rodziny; - Ograniczone możliwości zaspokajania potrzeb mieszkaniowych rodzin; - Rozszerzanie się negatywnych zjawisk: (przemoc domowej) wśród rówieśników, cyberprzemoc za pomocą środków komunikacji elektronicznej, alkoholizm, narkomania, społeczna akceptacja alkoholu w życiu obywateli, obniżenie wieku

<ul style="list-style-type: none"> - Pozyskiwanie środków zewnętrznych na aktywizację zawodową i społeczną rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym; - Wzmocnienie współpracy między instytucjami wspierającymi rodzinę oraz organizacjami pozarządowymi; - Edukacja rodziców; - Zwiększenie środków finansowych na poradnictwo i interwencję w zakresie wspierania rodziny; - Zwiększenie oferty pomocowej dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej przez objęcie pomocą asystenta rodziny, - Funkcjonowanie Zespołu interdyscyplinarnego; - Zwiększenie i zróżnicowanie bezpłatnych ofert kulturalnych 	<ul style="list-style-type: none"> inicjacji alkoholowej/narkotykowej, utrata zdrowia psychicznego i fizycznego, nieradzenie sobie w sytuacjach trudnych, ukrywanie przemocy domowej, przyzwolenie społeczne na stosowanie przemocy, wykluczenie społeczne itp.); - Upadek autorytetów i wartości moralnych; - Zanik więzi i tradycji rodzinnych i moralnych; - Starzenie się społeczeństwa; - Destrukcyjna rola mediów oraz rzeczywistości wirtualnej.
--	--

XI. Finansowanie oraz monitoring i ewaluacja Programu

1. Program będzie finansowany ze środków własnych Gminy Narol. Program może być również finansowany z dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych dostępnych źródeł.
2. Stały coroczny monitoring i ewaluacja Programu mają na celu sprawdzanie efektywności prowadzonych działań, podejmowanych zadań i sposobów ich realizacji, by w konsekwencji zwiększać efektywność pracy poszczególnych jednostek w zakresie zjawiska przemocy domowej. Ważna jest szybkość reagowania na ujawniane przypadki przemocy domowej, odpowiednie reagowanie i podejmowanie wszelkich dostępnych działań, by minimalizować przypadki przemocy domowej, łagodzić jej skutki a także podnosić świadomość społeczną w tym zakresie.

Monitorowanie i ewaluacja realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację z podejmowanych działań. Sprawozdania z realizacji zadań zawartych w Programie podmioty składają do dnia 28 lutego każdego roku do Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Narolu, następnie Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Narolu sporządzi ogólne sprawozdanie w w/w zakresie.

XII. Postanowienia końcowe

Program ma charakter otwarty i „elastyczny” tzn. może podlegać okresowym weryfikacjom związanym ze zmieniającymi się uwarunkowaniami społeczno-ekonomicznymi, rozwojem procesów społecznych i potrzebami w tym zakresie, a także wymogami prawa.

UZASADNIENIE

do uchwały Nr 618/LIX/2023 Rady Miejskiej w Narolu

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Narol na lata 2024 – 2028

Konieczność podejmowania działań zapobiegających występowaniu przemocy w rodzinie wynika z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2021, poz. 2023, poz. 289 ze zm.). Opracowanie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej jest zadaniem obligatoryjnym dla gmin i wynika bezpośrednio z art. 6 ust. 2 pkt 1 przywołanej ustawy. Ustawa nałożyła na gminy obowiązek zniesienia dotychczasowych Zespołów Interdyscyplinarnych i powołania nowych. Opracowanie projektu gminnego programu jest jednym z zadań nowo powołanych Zespołów Interdyscyplinarnych.

Ponadto Wojewoda Podkarpacki pismem z dnia 20.09.2023 r., znak S-I.9452.30.2023.UK poinformował o konieczności dostosowania dotychczasowych programów do zmienionej ustawy.

Realizacja programu to obowiązkowy i niezbędny element gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej. Dokument będący załącznikiem do niniejszej uchwały jest efektem prac przedstawicieli Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przemocy Domowej w Gminie Narol oraz pracowników Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Narolu. Opracowanie projektu Programu poprzedzone zostało przeprowadzeniem Diagnozy skali zjawiska przemocy domowej w Gminie Narol.

W opracowaniu Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2028 przyjęto założenia o celu strategicznym programu, którym jest przeciwdziałanie przemocy domowej oraz zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy dla rodzin, w których stosowana jest przemoc poprzez działania prewencyjne, profilaktyczne, edukacyjne i wspierające w Gminie Narol. Zakłada się realizację zadań wynikających celów szczegółowych programu, a także monitoring, ewaluację mające na celu sprawdzanie efektywności prowadzonych działań, podejmowanych zadań i sposobów ich realizacji, by w konsekwencji zwiększać efektywność pracy poszczególnych jednostek w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie. Program określa działania, które angażują instytucje oraz organizacje do odpowiedzialności za ich realizację. W związku z powyższym Rada Miejska w Narolu podejmuje niniejszą uchwałę.